

תותח, רכז התרבות של מועצת פועלי בית-שמש. בצחת שלו יש שני מרצים וסטודנט אחד. רוזנבאום, נשוי ואב לשני ילדים, משרת במילואים במוצב זה זו הפעם השנייה מאז תום מלחמת-ששת הימים. כאחד מתתיקי היחידה הוא זוכר איך לפני המלחמה „היו לפחות חצי האנשים מגסים להשתחרר מהשירות במילואים. במל-חמה היה לנו אחוז התייצבות של למעלה מ-100%. היום יש אולי מיקרים של אנשים שמונים להשתחרר או לדחות את שירות המילואים שלהם. אבל עדיין מתייצבים מאה אחוז.“

למה?
„מה זה למה? הרי המלחמה לא נגמרה.“

יום העבודה של התותחנים מתחיל מוקדם בבוקר, בגלל החום, ומסתיים בשעות ה-צהריים המוקדמות. לעולם יש להמשיך ולח-פור. „לי יש משימה אתה“, אמר מפקד היחידה, „להחזיר את כל חיילי היחידה בשלום הביתה, ולמנוע פגיעות בהם אם על-ידי מוקשים, יריות, או חבלות של אנשי אל-פתח. כל התעסוקה בנומן שאין פעילות קרבית מכוונת למטרה זו.“

ויש לו, למפקד היחידה, סיבה מיוחדת לרצות בשלום אנשיו. כמות הפרופסורים, הארכיאלוגים, הפסיקאים ואנשי-המדע ה-אחרים ביחידתו, מספיקה בהחלט כדי להר-כיב צוות מורים לאוניברסיטה שלימה. סמל מנחם רוזנבאום (38), מפקד צוות

על השאלה, „אחרת אשתי כל-כך תקנא.“ בעורף, ליד קני התותחים שלהם, רבו-צים הצוחחות שהקנים שלהם מתחכים על העמדות הירדניות בעמק הירדן. כאן שורת כוננות מתמדת של 24 שעות ביממה. זמן קצר בלבד מהרגע בו מגיעה הפ-קודה ליחידת התותחנים, מסוגלים כל הק-נים לפלוט אש.

למרות היותם מרוחקים במקצת מקו הג-בול, נחשב גם מוצב התותחנים למוצב קידמי. אבל כאן אפשר לראות סרט קולנוע כל ערב בשיטת הסרט הנע. תוך שלוש שעות מוצג אותו הסרט בשלוש יחידות תות-חנים שונות, כשיחידה אחת גומרת להקרין גלגל ומעבירה אותו מייד ליחידה השנייה.

מכבר להביא פטיפון. אלה שלא היו עסקים בתורנויות שמירה, סיור או מארב, ישבו עד אור הבוקר בשפניה — בונקר בו מצטופפים כמו שפנים — וערכו מסיבת ריקודים. קיימת בכמה מוצבים גם שיטת „המיטה החמה“, כשאחד חוזר בבוקר ממארב ו-ניכנס ישר למיטה החמה של חברו, הקם לצאת לתורנות שמירה. בכלל, דשינה אף היא הפכה לפולחן. החיילים מספרים בחיך על כמה מחבריהם הנושאים, הדואגים להכין להם כל לילה על המיטה גבעת חול עגולה. למה? „הם רגילים לישון על חזה האשה.“ לא חסרים בהוי זה גם מעשי גונדס ומתיחות, האופיינים לחברת צעירים המבלים זמן רב בצוותא. באחד המוצבים מספרים על חייל שויתר על כל תורנויות השמירה, הסיר והמטבח שלו כדי לצאת לילה-לילה למארב, שאלו אותו „מה פתאום?“ השיב: „אני לא רוצה להפסיד חומר!“

המוצבים עצמם שוכנים ברובם מעל הירדן. אבל יש להפגין את הנוכחות הי-ראלית עד הירדן עצמו. לשם כך יורדים אחת לכמה ימים כמה חיילים „לשאוב מים מהירדן כדי לבדוק אם אינם מורעלים.“ ממלאים מים בבקבוק או במימיה מתחת ל-אפס של המוצבים הירדניים ושולחים אותם לבדיקה. ברור שאיש אינו חושב ברצינות שאפשר להרעיל מימיו של נחל זורם. לפעמים יש וחיילי המוצב נכנסים לוו-י כוח לוויה ומר. הנושא אינו הנושא המקובל בחוג — בעיית השטחים. בנושא זה כולם מאוחדים בדיעה, שבלי שלום אין מה לדבר על החזרת שטחים. לא מתוכחים על זה אפילו. אבל אם יש נושא העשוי לשלהב י-צ-רים על המוצב זהו הנושא הניצחי שהעסיק מאז ומתמיד את חיילי צה"ל: „מה עדיף על מה, קיבוץ או מושב?“

אוניברסיטה לתותחנים

באז מלחמת-ששת-הימים משרת צבי טרום, כמו שאר חבריו ליחידה, זו הפעם השנייה במילואים. הכלכלן-החייל, שבנו ה-ראשון נולד כחודשיים לאחר המלחמה, אינו מתלונן, „כבר מזמן התרגלנו לכך שאנחנו חיילים בחופשה של עשרה חודשים בשנה.“ הוא חולם על היום בו יחזור הביתה. „כשאבא הביתה אתקלח, אישן הרבה, כדי לכסות את הגרעון בשינה, ואחרי-כך אקח את אשתי וניסע לטייל.“ לאן?
„לשטח הזה כמוכון!“ מתפלא צבי טרום

מימול: כראמה
כך נראית עיירת אל-פתח כראמה. כפיס התכלנים הראשי בירדן, מעל של הירדן. דרך עדשה טלסקופית מוצב-צה"ל בגדה המערבית של הירדן. דרך עדשה טלסקופית נראית העיירה השוכנת במרחק שישה קילומטר מהמוצב, כאילו מונחת על כף היד, וניתן אף להבחין בתנועה ברחובותיה. חבלני כראמה אינם מעיזים לעבור דרך המוצב בחזירותיהם לישראל.